

Nou qüestionari sobre les pressions socials cap a l'aparença per a adolescents

04/2012 - Psicologia. Investigadors de la UAB han analitzat l'adequació del qüestionari SATAQ-3, molt utilitzat internacionalment, en alumnes de primer a quart d'ESO. Aquest qüestionari serveix per avaluar les pressions socioculturals, tant en homes com en dones, dels ideals de bellesa presentats en el cinema, la televisió i altres mitjans de comunicació, considerades com un important factor de risc de les preocupacions pel pes i els trastorns alimentaris. Aquest estudi ha aportat una nova versió del test que podrà ser utilitzada en els adolescents de l'estat espanyol.

La investigació més recent ha trobat que la pressió sociocultural per assolir un determinat ideal de bellesa, com l'exercida pels mitjans de comunicació, constitueix un dels principals factors de risc per al desenvolupament de la insatisfacció corporal, les preocupacions pel pes i els trastorns de la conducta alimentària (TCA).

Diversos estudis han posat de manifest el paper de la interiorització dels ideals de bellesa com a mediador entre les pressions socioculturals, la insatisfacció corporal i els TCA, tan en homes com en dones. La interiorització de l'ideal de bellesa representaria el moment en el qual un individu "adopta" cognitivament els ideals de bellesa definits socialment i es dedica a realitzar comportaments dirigits a assolir aquests ideals. La reducció dels nivells d'interiorització s'ha convertit per tant en un dels principals objectius en el camp de la prevenció dels TCA i sembla ser també un bon indicador per valorar l'eficàcia dels tractaments d'aquests trastorns.

El SATAQ-3 és l'instrument més àmpliament utilitzat a nivell internacional per avaluar aquestes pressions socioculturals i la interiorització de l'ideal de bellesa, i constitueix el gold standard per a l'avaluació d'aquestes variables en aquest camp. Es tracta d'un qüestionari de 30 preguntes i quatre subescales que avaluen quatre factors diferents d'interiorització: (1) Interiorització General, que avalua les influències externes dels mitjans relacionades amb la TV, les revistes i les pel·lícules; (2) Interiorització Atleta, que avalua la interiorització de models atlètics i esportius, (3) Informació, que avalua fins a quin punt es considera que diferents mitjans de comunicació són fonts importants d'informació sobre l'aparença; i (4) Pressions, que avalua els sentiments subjectius de pressió exercida per diferents mitjans de comunicació mitjançant imatges i missatges per modificar la pròpia aparença.

El SATAQ-3 ha mostrat tenir una estructura factorial estable en diferents estudis així com bons indicadors de fiabilitat i validesa en ser aplicat amb dones occidentals. Mostra del gran interès que aquest qüestionari ha despertat a nivell internacional, és que disposem d'adaptacions de la versió original anglesa a diferents llengües com l'alemany, àrab, xinès, italià, francès, malai i portuguès. El qüestionari s'ha validat amb diferents tipus de mostres, com a pacients amb TCA, nois adolescents i homes universitaris.

Els objectius d'aquest estudi han estat:

(1) avaluar l'estructura factorial del SATAQ-3 a estudiants espanyols de secundària mitjançant anàlisi factorial exploratòria (AFE), anàlisi factorial confirmatori (AFC) i un model exploratori d'equacions estructurals (MEEE), i (2) avaluar la invariància per sexe i curs escolar. El MEEE és una nova tècnica que ha estat proposada per a l'anàlisi de l'estructura interna d'un qüestionari, que supera algunes de les limitacions del AFE i del AFC, les més àmpliament utilitzades fins ara.

El model MEEE resulta especialment indicat en l'estudi d'estructures factorials de qüestionaris que presenten un cert grau de solapament entre els seus diferents factors, com és el cas del SATAQ-3. Es va administrar el qüestionari a 1559 alumnes de 1º a 4º de l'ESO. Els nostres resultats recolzen l'estructura de quatre factors de la versió original, i revelen que el millor ajust es va produir amb el model MEEE, donada la seva major flexibilitat i menor nombre de restriccions. Les dades suggereixen

la conveniència d'eliminar la pregunta 20 i canviar a sentit positiu totes les preguntes formulades en negatiu en el qüestionari original.

La nostra versió mostra també invariància per sexe i curs escolar, demostrada per primera vegada amb aquest qüestionari, el que permetrà administrar com va ser dissenyat originalment a ambdós sexes i a través d'un ampli període de l'adolescència, sense necessitat d'adaptacions prèvies. Les diferències entre les puntuacions tant per sexe com per grup escolar van en la direcció esperada, recolzant la validesa de la nostra versió.

En definitiva, les nostres dades repliquen l'estructura original de quatre factors del SATAQ-3 i proporcionen suport sobre l'adequació de la nostra versió per a ús amb població adolescent espanyola d'ambdós sexes, sent la primera versió del SATAQ-3 que mostra un ajust satisfactori amb adolescents i utilitzant un model MEEE. La disponibilitat d'una versió espanyola del SATAQ-3 proveirà als equips de recerca de països de parla hispana que estudien els factors de risc psicosocials associats amb els TCA i la imatge corporal, o que treballen en la prevenció dels TCA, d'una versió validada de l'instrument considerat com la referència internacional per avaluar una de les variables més rellevants en aquests camps de recerca, les pressions dels mitjans de comunicació cap a l'ideal de bellesa i la interiorització d'aquests ideals.

David Sánchez

Departament de Psicologia Clínica i de la Salut

"Analysis of the factor structure of the Sociocultural Attitudes Towards Appearance Questionnaire (SATAQ-3) in Spanish secondary-school students through exploratory structural equation modeling" ["Análisis de la estructura factorial del cuestionario de actitudes socioculturales hacia la apariencia (SATAQ-3) en estudiantes españoles de secundaria mediante modelos exploratorios de ecuaciones estructurales"]. David Sánchez-Carracedo, Juan Ramón Barrada, Gemma López-Guimerà, Jordi Fauquet, Carlos A. Almenara y Esther Trepát. *Body Image* 9(2012), pp. 163–171.